

И дом и девойка, далеч от него, са за Ракитина непостижим блян; и през безсъницица нощ той оплаква и смъртта си (П. Ц. В.—39).

Вижданията му по дом и невеста достигат до пароксизъм. Той живее с тях, далеч от тях; по тях той бленува, купнене, и те му се вестяват като сенки—кошмар, „стар спомен ли, или видене.“ (П. Ц. В. 42—В „Вжтре“): миналото в него се слива с мечтата, и той не знае дали си спомня, или мечтае (П. Ц. В. 41—„В алайте“); пред въображението му изпъкват картини: родна къща (52), тихия град (53), овчари, закретали след стадото (54), орач и легналите му в блатото биволи (57), оброчище (58), и пр.—Образите из родния край се преливат ту в тих купнеж по дом и любима жена ту в спокойни битови картини, из които джха свежест и спокойствие. Най често те му се вестяват в тишина и мрак, когато деня замира и настъпва безмълвна нощ. Той еднакво живее с образите от родния край, бил сред тях, или далеч в чужбина. Те носят за поета радостите на живота, когато са край него, или навяват в душата му спомени, който го измъчват и гнетят; навремени се сливат с мечтите му. Както и него, тий и лебедите край фонгана.—

„Видене мило пак ще ги преспи;
Ах, може би, сега и те, кат мене
Бленуват за далечен роден край . . .

(П. Ц. В.—Лебеди“, 55).

Ведно с спомените за края роден в него „крепне и последната надежда“: Отвъд реката ръжени полета—

А сред тях, под склона на гората.
Гробище, засенчено с джрвета.

(„Селски гробища“, Ж. М. С.)

* * *

Редом с образа на родния край в душата си Ракитин носи и друг образ—образа на своята избраница.

В сън или на яве, той е чул нейния глас някога, и тя става символ на неговите купнези;

Ти огън в сърце ми тури:
Устрем смел към висота;—
Гордо срещам зло и бури,
Гордо гледам на света.

Нейният образ той слива с чудния блян на младостта, и винаги дели с него и скръб и радост—

Всъвга с теб и всъвга сам.

(„Ж. М. С.“—41).

Тая песен определя изцяло отношението на Ракитина към своята избраница: тя приема образа на мечта; той я носи